

Arbejdsmiljø og Helbred 2016

**Teknisk gennemgang af belastningsindeks for
psykisk arbejdsmiljø og muskel-skeletbesvær**

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

Reduktionsmål

Spørgeskema-undersøgelser om Arbejdsmiljø og Helbred

Gennemført af NFA siden 1990:

Undersøgelsen Arbejdsmiljø og Helbred - AH

Strategi for arbejdsmiljøet 2020

Mål for psykisk overbelastning

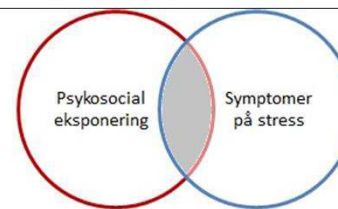
- en høj grad af psykosociale eksponeringer målt ved 11 spørgsmål og samtidig symptomer på stress målt ved 3 spørgsmål

eller

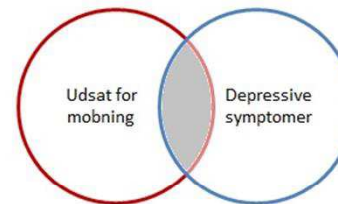
- været udsat for mobning og samtidig have depressive symptomer målt ved 12 spørgsmål,

eller

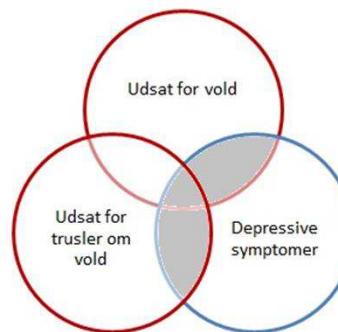
- været udsat for vold og/eller trusler om vold og samtidig have depressive symptomer målt ved 12 spørgsmål

eller

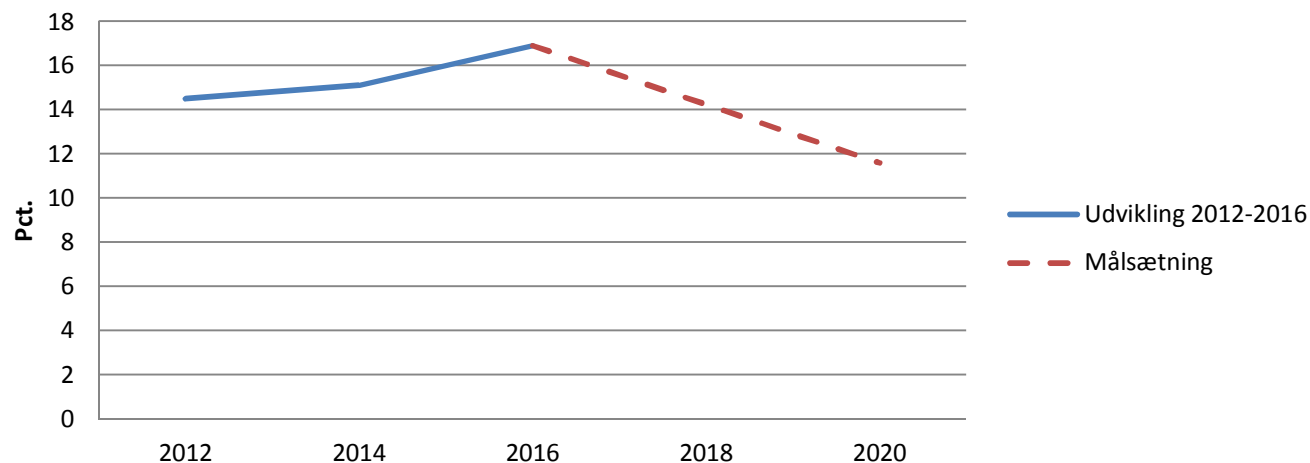
eller

Eksponering

Symptomer

Belastningsindeks for psykisk arbejdsmiljø

Den blå kurve viser udviklingen i andelen af beskæftigede med væsentlige psykiske belastninger og en relativt høj grad af symptomer.

Den stiplede og røde kurve skitserer den udvikling, der skal til for at nå 2020-målstningen om, at andelen af beskæftigede, der er psykisk overbelastede, skal være reduceret med 20 pct. i 2020.

Andelen er steget fra 14,5 pct. i 2012, til 15,1 pct. i 2014 og til 16,9 pct. i 2016. Det svarer til en stigning på 16,8 % i perioden 2012-2016.

Denne stigning kan især tilskrives stigningen i andelen, som angiver at have en relativt høj grad af symptomer på stress eller depression eller har en høj psykisk belastning, er steget. Der har desuden været en mindre stigning i andelen, som angiver at have været udsat for vold.

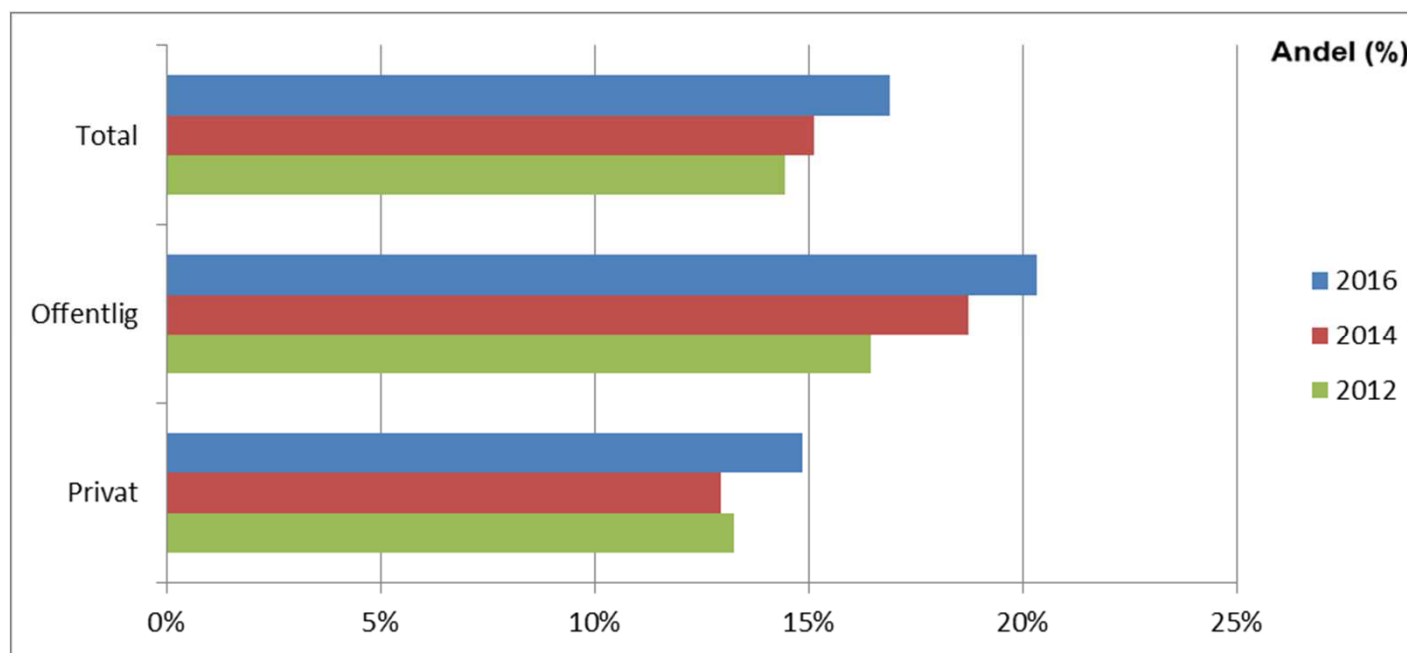

Andelen af personer, der falder inden for delelementer i belastningsindekset for psykisk arbejdsmiljø

Delelementer i indeks		2012 %	2014 %	2016 %	Ændring i %-point 2012- 2016	P- værdi (2012- 2016)
Eksponeringer	Psykisk eksponeringsscore på mindst 19	20,49	21,09	22,56	2,07	<0,001
	Udsat for mobning	11,77	11,59	11,79	0,03	0,938
	Udsat for vold	5,41	5,79	5,98	0,57	0,029
	Truet med vold	8,51	8,39	8,78	0,27	0,406
Symptomer	Depressionsscore på mindst 13	22,03	22,28	24,99	2,96	<0,001
	Stress-symptom-score på mindst 6	20,84	21,12	23,12	2,28	<0,001
Samlet indeks	Indeks for psykisk arbejdsmiljø, total	14,46	15,13	16,89	2,43	<0,001

Belastningsindeks for psykisk arbejdsmiljø

- fordelt på sektorer

Mål for overbelastning af muskel-skelet

- oplever arbejdet som fysisk hårdt, dvs. scorer mindst 6 på en skala fra 0-10 på spørgsmålet:
Hvor fysisk hårdt opfatter du normalt dit nuværende arbejde?

og

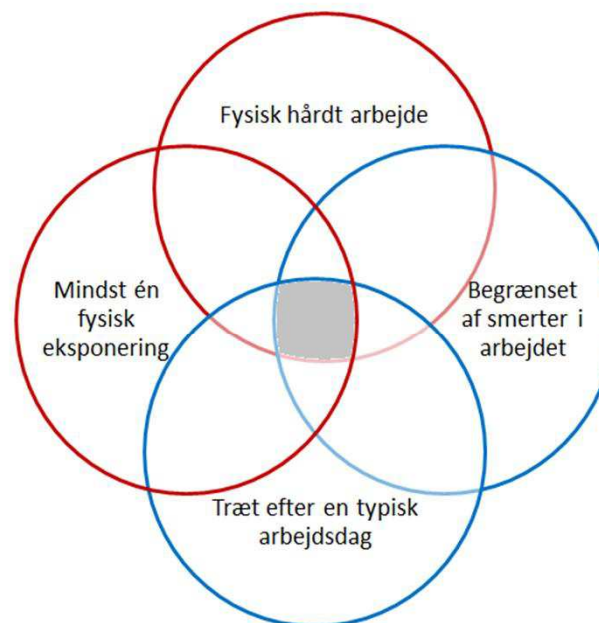
- er udsat for mindst én af følgende eksponeringer i arbejdet:
  - Går eller står mindst $\frac{3}{4}$ af tiden
  - Arbejder med ryggen vredet eller foroverbøjet uden at støtte med hænder og arme mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Har armene løftet i eller over skulderhøjde mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Gør de samme armbevægelser mange gange i minuttet (fx pakkearbejde, montering, maskinfødning, udskæring) mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Sidder på hug eller ligger på knæ i arbejdet mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Skubber eller trækker mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Bærer eller løfter mindst $\frac{1}{4}$ af tiden
  - Typisk løfter 30 kg eller derover.

og

- har været begrænset i arbejdet på grund af smerter inden for de sidste tre måneder

og

- er 'Noget træt', 'Meget træt' eller 'Helt udmattet' efter en typisk arbejdsdag

Eksponeringer

Symptomer

Den blå kurve viser udviklingen i andelen beskæftigede, der har væsentlige muskel-skeletbelastninger og en relativt høj grad af symptomer.

Den stiplede og røde kurve skitserer den udvikling, der skal til for at nå reduktionsmålet, om at andelen af beskæftigede, der er muskel-skeletoverbelastede, skal være reduceret med 20 pct. i 2020.

Andelen er steget fra 9,7 pct. i 2012 til 11,1 pct. i 2016. Det svarer til en stigning på 14,8 % i perioden 2012 til 2016.

Denne stigning kan især tilskrives stigningen i andelen, der oplever symptomerne

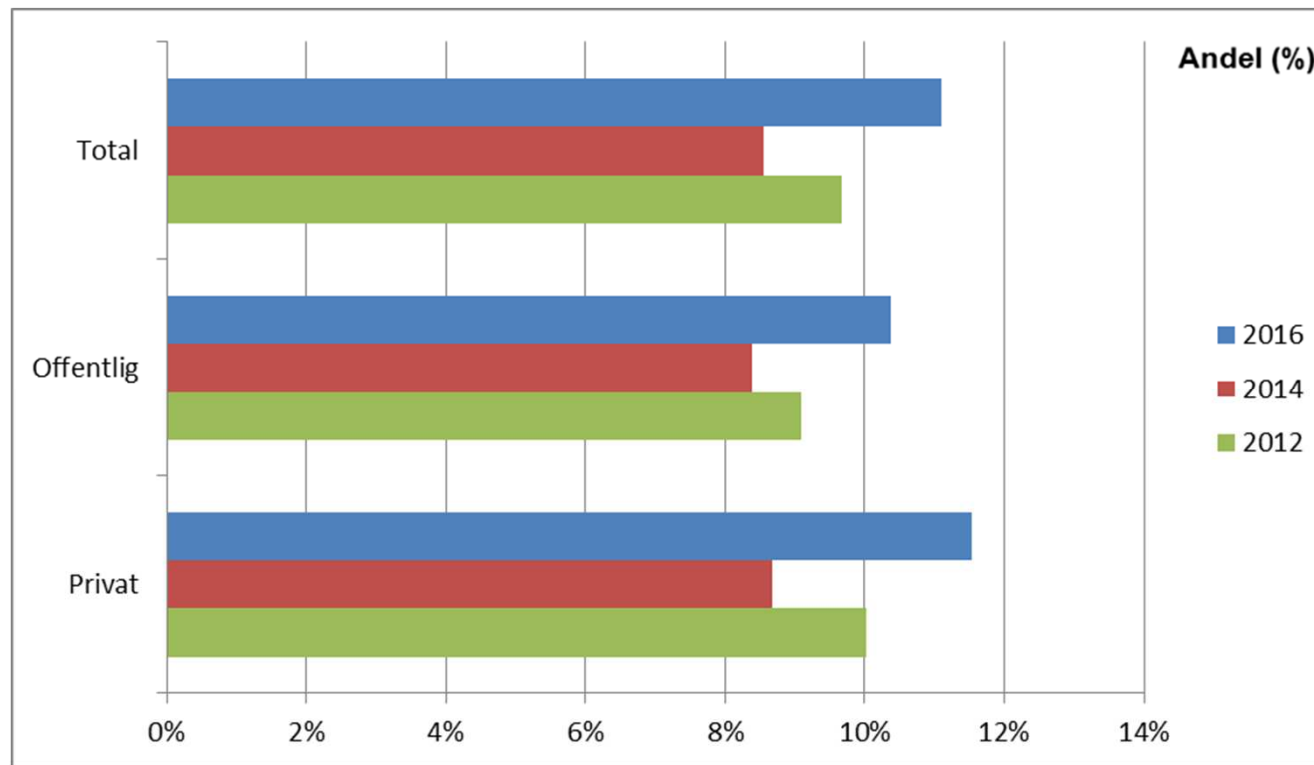

Andelen af personer, der falder inden for delelementer i indekset for muskel-skeletbesvær

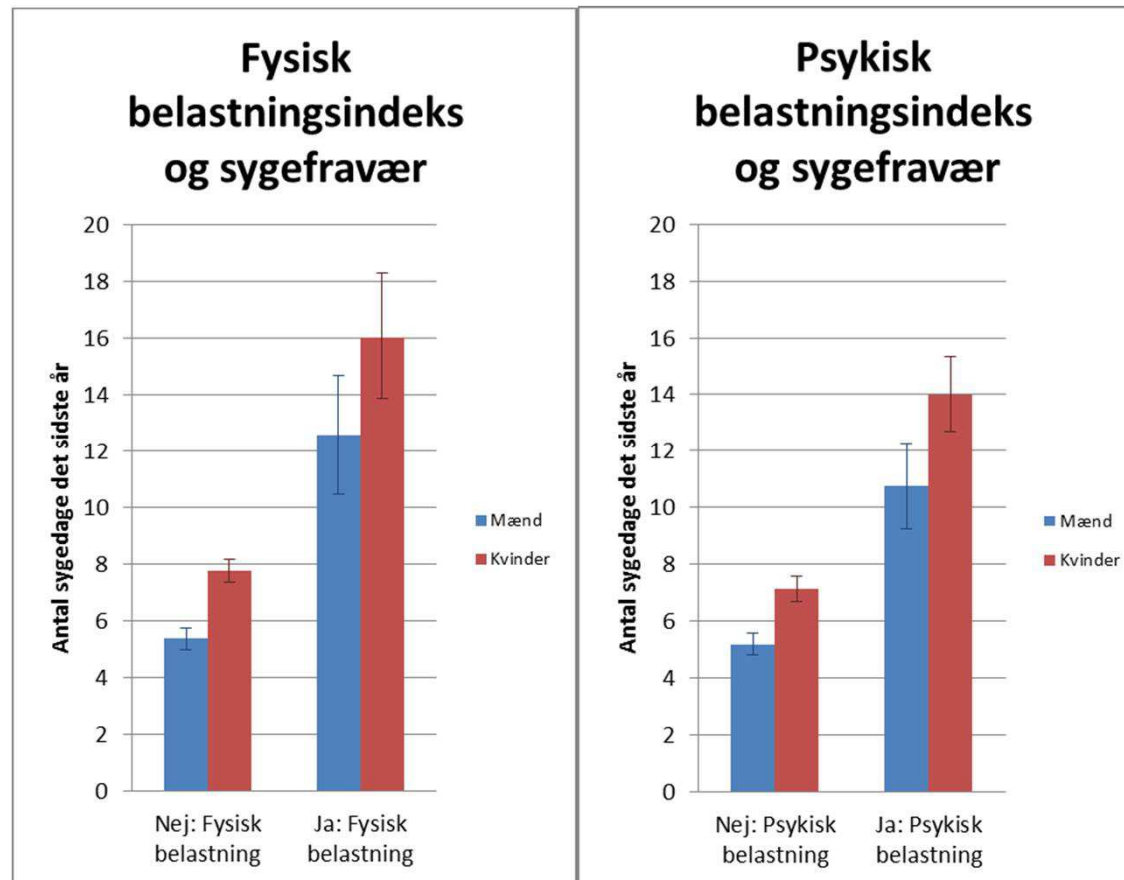
Delelementer i indeks		2012 %	2014 %	2016 %	Ændring i %-point 2012-2016	P-værdi (2012-2016)
Eksponeringer	Fysisk hårdt arbejde	31,46	27,38	31,01	-0,45	0,426
	Mindst én fysisk eksponering i arbejdet	59,27	56,96	58,16	-1,11	0,052
Symptomer	Noget træt, meget træt, helt udmattet efter arbejde	63,98	64,27	65,76	1,78	0,002
	Begrænset i arbejdet pga. smerter	24,87	23,48	26,81	1,95	<0,001
Samlet indeks	Indeks for muskel-skeletbesvær, total	9,67	8,53	11,10	1,43	<0,001

Belastningsindeks for muskel-skeletbesvær

- fordelt på sektorer

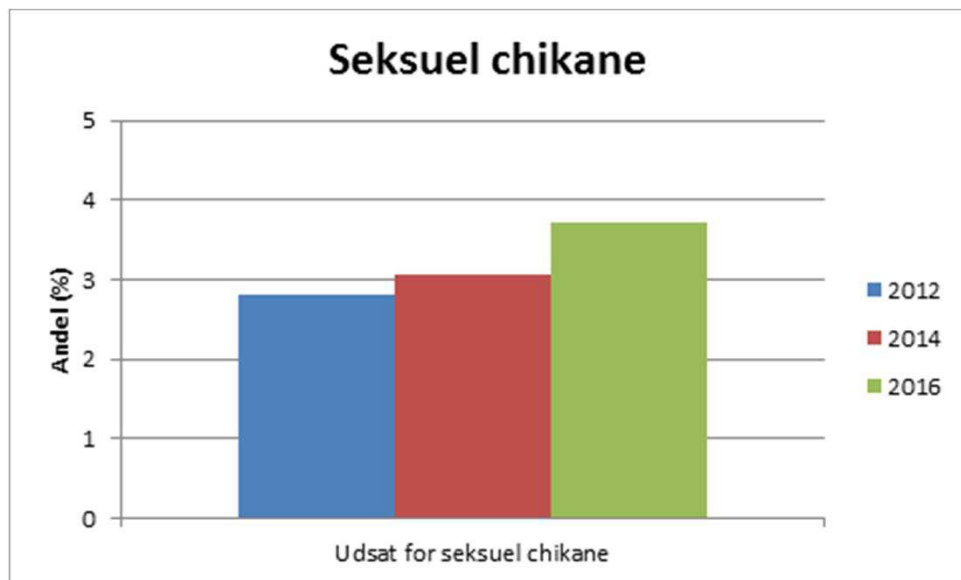

Belastningsindekser og sygefravær

Arbejdsmiljø og Helbred 2016

Udsættelse for seksuel chikane

Knap 4 % har været udsat for seksuel chikane.

Der har været en signifikant stigning i seksuel chikane mellem 2012 og 2016: fra 2,8 % til 3,7 %.

Jobgrupper med størst andel af lønmodtagere, der har været udsat for seksuel chikane inden for de sidste 12 måneder:

- Social- og sundhedsassistenter
- Specialpædagoger
- Portører m.fl.
- Sygeplejersker
- Farmakonomer og bioanalytikere